

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR DEN SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIVEN AV FREDRIKA BREMER-FÖRBUNDET

❧ REDAKTÖR: ELLEN KLEMAN ❧

ÅRGÅNG 19
OKTOBER
1932

Vägen jämnad för
nationalekonomiska
studier

National- ekonomi för alla

En bok: Den djärva titeln på professor Silverstolpes grundläggande bok, Nationalekonomi för alla, kan knappast sägas vara överord. Upplagan stiger till 40.000 exemplar.

En kurs: Men om boken är riktad till alla, så är professor Silverstolpes nya korrespondenskurs i nationalekonomi riktad till **Er**. Korrespondensundervisningens teknik medger personlig undervisning.

Skriv efter broschyren Ekonomiska studier, som redogör för kursen.

**Kooperativa förbundets studieavdelning
Saltsjöbaden**

HERTHA

ÅRGÅNG XIX

OKTOBER 1932

HÄFTE 8

Gift kvinnas nationalitet inför N. F:s rådsförsamling.

En rekapitulering och en
aktuell nyorientering.

För tjugo år sedan var i hela världen med undantag av vissa sydamerikanska republiker den gifta kvinnans nationalitet helt och hållet beroende av mannens. Om en kvinna gifte sig med en utlänning, blev hon även i sitt eget land utländsk undersåte. Förvärvade en gift man under äktenskapet annat medborgarskap inbegreps hustrun i hans naturalisation. Hon var i nationalitetshänseende ett bihang till mannen, i regel utan möjlighet att självständigt kunna behålla eller förvärva eget medborgarskap.

Oavsett kvinnornas teoretiska krav på självständighet och att såsom individ få behålla de rättigheter såsom statsmedborgare, vilka enligt lag tillerkännas landets undersåtar, medförde denna ordning stora praktiska olägenheter. Den i sitt hemland bosatta, genom äktenskap utländska kvinnan berövades rösträtt, blev underkastad de inskränkningar — t. ex. rätt att besitta fast egendom, att utöva yrke och innehava statsämbete — som gällde för utlänningar i allmän-

het, hon kunde få ökad skatteplikt o. s. v. Svårigheterna för de gifta kvinnorna på grund av genom äktenskap påtvingat utländskt medborgarskap skärptes och framträdde tydligt under världskriget. Det hände att en gift kvinna "hemsändes" till ett land, där hon kanske aldrig varit, att hon internerades såsom utlänning i eget land.

Kanske var det dessa ej tidigare framträdande förhållanden, vilka icke kunde förnekas, som gjorde lagstiftarna benägna att på ett annat sätt än förr vid revidering av respektive länders lagar angående medborgarrätt lyssna till kvinnornas framställningar och giva de gifta kvinnorna ökad självständighet. Vägen härtill var också i ett flertal länder jämnad, nämligen i de länder som tillerkänt den gifta kvinnan myndighet och politisk medborgarrätt. I och med att mannens målsmanskap var borta fanns icke längre någon rättslig grund för att hustrun skulle betraktas såsom biperson.

»Många bäckar små göra en stor å.»

INSÄTT Edra besparingar i

Stockholms Stads Sparbank

STIFTAD
ÅR 1821.

KONTOR: Fredsgatan 9, Hornsgatan 60, Odengatan 65, Folkungagatan 68, Flemmingatan 34 och Sibyllegatan 8,
öppna 1/2 10-3 samt 1/2 6-7, lördagar kl. 2 e. m.

Lat hand gör fattig.

Idog hand gör rik

Under åren 1918—29 hava i 13 länder genomförts en förändrad lagstiftning angående medborgarrätt, vari i större eller mindre utsträckning en gift kvinnas rätt till självständighet i nationalitetshänseende erkänts. Bland dessa länder märkas Amerikas Förenta Stater, som år 1922 genomförde full likställighet, Belgien och Frankrike, vilka 1922 respektive 1927 i det väsentliga gingo in för samma princip, samt de nordiska länderna. Norge och Sverige 1924, Danmark och Island 1926 samt Finland 1927. Den skandinaviska lagstiftningen, som förberetts av en gemensam lagkommitté från Danmark, Norge och Sverige, tillgodoser i så måtto kvinnornas önskemål, att en kvinna icke genom äktenskap förlorar sitt medborgarskap, förrän hon förvärvat mannens, att hon bibehåller sitt medborgarskap tills hon tager hemvist i mannens hemland samt att hon beredes lättnader vid återförvärv av sitt genom äktenskap förlorade ursprungliga medborgarskap. Likställighet är dock härigenom icke uppnådd. Vid bosättning i mannens hemland förloras det svenska medborgarskapet, därest enligt mannens hemlands lag kvinnan genom äktenskapet förvärvat mannens. En utländsk kvinna som gifter sig med svensk man blir svensk medborgare o. s. v.

Internationellt uppstodo genom den radikala lagstiftning som genomförts bl. a. av Amerikas Förenta Stater ökade svårigheter för de gifta kvin-

norna. I många länders medborgarrättslagar kvarstod den gamla bestämmelsen att en kvinna genom äktenskap med en utlänning alltid förlorade sitt medborgarskap, och i de fall då, enligt de moderna lagarna, äktenskap icke medförde förvärv av mannens medborgarskap blev således en kvinna som ingick äktenskap med en medborgare i ett sådant land medborgarrättslös.

Inom få områden torde önskvärheten av likformiga lagar och internationella överenskommelser vara så önskvärda som på det medborgarrättsliga. De internationella kvinnosammanslutningarna hava också ända sedan år 1905 haft denna fråga på sitt program och år 1926 uttalade Nationernas Förbund sig för att nationalitetsfrågan var ett lämpligt ämne att behandlas av den utav Nationernas Förbund tillsatta kommittén för kodifiering av internationell lag och beslöt sedan att denna fråga skulle bliva ett av de tre internationella spörsmål som förelades Haagkonferensen 1930.

Vid denna utvecklade de internationella kvinnoföreningarna stor aktivitet. Internationella kvinnoförbundets och Internationella kvinnoalliansens lagkommittéer sammanträdde under konferensen och framlade för denna kvinnornas önskemål, understödda av opinionsyttringar från ett stort antal nationella kvinnosammanslutningar. Fredrika - Bremer - Förbundet, många av dess kretsar, Sven-

ASPIRIN
EFFEKTIVASTE
MEDEL MOT
HUVUDVÄRK
FÖRKYLNING
REUMATISM ETC.

Erhålls i alla apotek i rör och askar med 20 tabletter.

ska Kvinnornas Nationalförbund, Akademiskt Bildade Kvinnors förening, Sveriges Husmodersföreningars Riksförbund m. fl., antogo resolutioner som nedsändes till Haag.

Kvinnoföreningarna gingo in för principen att "en kvinna, gift eller ogift, skall hava samma rätt som en man att bibehålla eller förändra sin nationalitet" och anslöto sig till nedanstående av Internationella kvinnoalliansen gjorda utformning av denna princip:

En kvinnas nationalitet skall icke förändras endast på grund av äktenskap eller genom under äktenskapet inträdd förändring i hennes mans nationalitet.

En kvinnas rätt att bibehålla sin nationalitet eller förändra densamma genom naturalisation, avstående av nationalitet eller återförvärvande av nationalitet skall icke förhindras eller försväras på grund av att hon är gift.

En kvinnas nationalitet skall icke förändras utan hennes samtycke på andra grunder än de, vilka även skulle förändra en mans nationalitet utan hans samtycke.

Det förberedande arbetet genom N. F. för Haagkonferensen var emellertid ej inriktat på att lösa frågan i hela dess vidd. Konferensen antog en konvention avsedd att hindra att olikheter i skilda länders lagar skulle medföra medborgarrättslöshet för kvinnan på grund av äktenskap eller förändring av mannens nationalitet

och förhindra automatisk förändring av den gifta kvinnans nationalitet genom mannens naturalisation eller äktenskapets upplösning.

Vidare antogs "a recommendation" att länderna ville undersöka huruvida det icke var möjligt

1) att i respektive länders lagstiftning införa principen om likställighet mellan könen i nationalitetshänseende under speciellt hänsynstagande till barnens intresse,

2) och att i varje fall besluta att i princip en kvinnas nationalitet icke skall förändras utan hennes samtycke vare sig genom ingående av äktenskap eller genom förändring av hennes mans nationalitet.

En del vore givetvis vunnet om denna konvention trädde i kraft, enär den förhindrar medborgarrättslöshet, men kvinnorna kunna icke vara tillfredsställda härmed. De internationella kvinnoorganisationerna fortsatte även sitt arbete och erhöilo en plattform härför sedan N. F:s råd efter förslag av representanter för Guatemala, Peru och Venezuela i jan. 1931 beslutat att en särskild kvinno-kommitté, bildad av två representanter för var och en av de 8 internationella kvinnoorganisationer vilka mera ingående sysselsatt sig med kvinnornas nationalitetsfråga, skulle avgiva rapport till N. F:s rådsförsamling sept. 1931. Vid denna skulle nämligen Haagkonventionen komma upp till behandling.

DRICK RAMLÖSA

Sveriges enda naturligt alkaliska vatten.

Hovleverantörer till H. Maj:t Konungen och H. K. H. Kronprinsen
av Sverige samt Hs. Maj. Kongen af Danmark.

Denna kommitté, den s. k. konsultativa kvinnokommittén, konstaterar i sin rapport till Rådsförsamlingen, att kvinnorna icke kunde vara nöjda med Haagkonventionens resultat, då densamma enligt kommitténs åsikt vidhåller den gamla uppfattningen om att kvinnan skall vara underkastad mannen och påpekar faran av att genom ett antagande av konventionen skulle givas erkännande åt det gamla systemet med dess orättvisor och svårigheter. Kommittén deklarerar, att den motsätter sig Haagkonventionen till den del densamma gör skillnad mellan kvinnor och män och ansluter sig till det förslag som vid Haagkonferensen framförts av Chiles delegation angående en konvention, i vilken förklaras att från och med ikraftträdande av konventionen det icke i lag eller praxis skall finnas någon skillnad i nationalitetshänseende grundad på olikhet i kön.

Kommittén framlägger även förslag till utformning av denna princip och angiver önskemålen för en sådan lagstiftning på följande sätt:

att äktenskap icke bör i något avseende mer inverka på en kvinnas än på en mans nationalitet;

att kvinnas rätt att bibehålla eller ändra nationalitet genom naturalisation — denaturalisation eller denationalisation (genom att antaga, avstå från eller byta viss nationalitet) skall på intet sätt påverkas av att hon är gift;

att kvinnas nationalitet vare sig hon är gift eller ogift ej skall ändras

eller förloras under andra villkor än som gälla för män;

att när det gäller härledande av nationalitet från någon av föräldrarna intet företräde bör givas för den enes eller andres nationalitet;

att möjligheten att antaga endera partens nationalitet underlättas för äkta makar.

Dessa kvinnornas önskemål hava sedan antagits överallt och även av de svenska kvinnoföreningar, som upptagit frågan.

Särskilt från Internationella kvinnoalliansen har gjorts gällande, att kvinnorna borde motarbeta ratificering av Haagkonventionen, emedan enligt Alliansens uppfattning ikraftträdande av konventionen skulle betyda ett uppskov på lång sikt med återupptagande av frågan och realiserandet av kvinnornas likställighetskrav. Inom den svenska s. k. N. F.-kommittén, vilken består av två representanter för var och en av tio svenska kvinnoföreningar med internationell anslutning och i vilken kommitté kvinnornas nationalitetsfråga upprepade gånger behandlats, har rätt delade meningar om lämpligheten av att uppträda mot ratificering, och frågan har så att säga lämnats öppen i de olika resolutioner som antagits. Hittills hava tre länder, Norge, Monaco och Brasilien, ratificerat, och antagligt är att det ej kommer att dröja länge förrän ratificering ingår från ytterligare så många länder — det erfordras inalles 10 — att konventionen träder i kraft. Att Sve-

B O K H A N D E L N

S T U D I O

NORRLANDSG. 30, STHLM

Specialbokhandel för:

Religion, Mystik, Teosofi, Psykologi, Spiritualism, Frimureri, Modern Uppfostran, etc.

rige kommer att ratificera torde vara ställt utom tvivel. Anledningen till att så ej redan skett torde vara, att en mindre ändring först måste vidtagas i vår medborgarrättslag för att bringa lagen i överensstämmelse med konventionen.

Den konsultativa kvinnokommitténs rapport delgavs N. F:s rådsförsamling i sept. 1931 med en rapport av N. F:s generalsekreterare. Han preciserar till avgörande av Rådsförsamlingen, huruvida det är önskvärt att N. F. återupptager till övervägande frågan om kvinnornas nationalitet på basis av de önskemål som framställt av den konsultativa kvinnokommittén eller huruvida de resultat som uppnåtts av Haagkonferensen representera det yttersta som för närvarande är möjligt att säkra i en allmän internationell överenskommelse i detta ämne. 1931 års rådsförsamling beslöt att bordlägga ärendet till 1932 års rådsförsamling och de olika ländernas regeringar att till rådsförsamlingen inkomma med "observations" i frågan och angiva deras ståndpunkt till Haagkonventionen.

I en N. F:s rapport av den 23 juli 1932 offentliggöras svaren från 18 länder. Av dessa framgår att de flesta länder som yttrat sig avse att ratificera Haagkonventionen och att de anse det utsiktslöst att för närvarande genomföra en internationell konvention med större räckvidd. Flera länder uttala sin sympati för kvinnornas önskemål och förklara sig beredda att verka för deras realiserande i sina nationella lagar, men de, li-

kaväl som t. ex. Amerikas Förenta Stater, vilket land genomfört full likställighet i nationalitetshänseende mellan kvinnor och män, äro av den uppfattningen att ett återupptagande av frågan redan nu icke skulle kunna leda till något resultat och således icke är önskvärt.

Endast Norge och Tjeckoslovakiet äro för att omedelbart upptaga frågan på nytt. Den svenska regeringen påvisar i sitt svar, att den svenska lagen redan i viss utsträckning tillgodoser kvinnornas krav och förklarar sig beredd att i och för möjliggörande av ratificering av konventionen upptaga frågan om sådan ändring av lagen att utländsk kvinna, som ingår äktenskap med svensk man, ej utan sitt samtycke skall bliva svensk medborgare. I svaret uttalas även att om flertalet regeringar skulle gå in för realiserande av kvinnornas krav, Sverige icke skulle anse sig böra motsätta sig en ny prövning av frågan.

Den konsultativa kvinnokommitténs rapport till innevarande års rådsförsamling hann ej inflyta i rapporten. Av de ganska ofullständiga upplysningar som erhållits från kommitténs sammanträden framgår att kommittén ej kunnat ena sig i en rapport utan att fyra föreningar, Internationella kvinnoförbundet (I. C. W.), Internationella kvinncalliansen, Internationella Federationen av Akademiskt Bildade Kvinnor och Union Mondiale, enat sig i ett uttalande vari de framhålla önskemålet att frågan upptages till ny behand-

Den omtänksamma husmodern vänder sig alltid till **Lunda Tvättningsrättning**

Garanteras ett förstklassigt arbete. — Kläderna försäkrade under tvättningen. Telefon: Drottningholm 20 och 190.

ling innan Haagkonventionen träder i kraft och vidhålla kvinnornas principiella krav på att medborgarskap ej skall förändras genom ingående av äktenskap eller förändring av makes nationalitet under äktenskapet, varför den principen bör erkännas att man som kvinna bör hava rätt bibehålla sin nationalitet och att icke få densamma ändrad annat än efter ett fritt givet samtycke.

De andra fyra kvinnoorganisationerna, Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet, Inter-American Commission of Women, Equal Right's International och All-Asian Conference of Women, synas hava avgivit ett mera detaljerat uttalande och därjämte önskat att den konsultativa kvinnokommittén skulle erhålla ökad befogenhet att såsom en särskild kommitté inom N. F. behandla även andra frågor som kunna uppkomma beträffande kvinnors "status".

Det är beklagligt att den konsultativa kommittén ej kunnat komma till ett enigt uttalande. Kunna kvinnorna ej enas ifråga om önskemålen, torde man ej kunna hoppas att tiden än skall vara mogen för att olika länder, vart och ett med sin nationella lagstiftning, skola kunna enas om en likartad lagstiftning, avsedd att realisera kvinnornas krav.

Den svenska N. F.-kommittén och Svenska Kvinnornas Nationalförbund hava nyligen diskuterat frågan sedan de tagit del av N. F:s nämnda senaste

rapport innefattande ländernas svar. Därvid beslöts och framfördes till fröken Hesselgren, som då stod i begrepp att såsom svensk delegerad nedresa till rådsförsamlingen i Genève, att de svenska kvinnorna vidhålla sina förut framförda krav på likställighet. Denna ståndpunkt är given. Men vi torde ej komma långt endast genom att inför ett internationellt forum upprepa våra krav, då det är tydligt att frågan ej är mogen att f. n. upptagas till förnyad internationell behandling. Liksom det på 1920-talet var införandet av nya medborgarrättslagar i en del länder, som framtvungade Haagkonventionen, torde det bli nödvändigt att på 30-talet arbeta för att ett flertal länder ansluta sig till de nya principerna för att på så sätt få förutsättningarna för en ny konvention, som positivt ger erkännande åt kvinnornas likställighet.

Här torde de nordiska länderna kunna göra en insats. De hava i viss mån tillgodosett kvinnornas önskemål i sina nya medborgarrättslagar, och vi kunna stödja oss på uttalanden att intet i vår lag lägger hinder i vägen för att gå vidare. N. F.-kommittén och Svenska Kvinnornas Nationalförbund beslöto också att inleda ett samarbete med de andra skandinaviska ländernas kvinnoörening i detta syfte och att omedelbart söka i vårt land få till stånd en revision av vår medborgarrättslag.

MATHILDA STAËL VON HOLSTEIN.

Herrgårdsväxt

— det fina margarinet —
är en kvalitetsvara, god,
näringssrik och billig.

Några intryck från internationella kvinnokretsar sommaren 1932.

Under en veckas vistelse i London i senare hälften av juli deltog under teknad i styrelsesammanträden i ett par internationella kvinnosammanslutningar, Open Door International och Internationella Kvinnoalliansen för rösträtt och lika medborgarskap. Såväl under diskussionerna vid dessa Board Meetings som vid mottagningar och andra former av sällskaplig samvaro i samband med dem hade jag tillfälle att höra framstående talarinnor från olika länder yttra sig i flera brännande kvinnofrågor.

Vid en stor mottagning för Open Door International's styrelse hos doktor Jane Walker, en av Londons mest framstående kvinnliga läkare, talade bl. a. belgiskan Madame de Craene van Duuren, som kanske ej så få av Herthas läsare minnas från Open Door International's konferens i Stockholm förra sommaren. M:me de Craene påvisade i ett briljant anförande vilken betydelse olikheten i uppfostran från tidigaste år har för gossarnas och flickornas utveckling i olika riktning och på deras karaktär och hela läggning som vuxna. Hos gossarna söker man redan tidigt väcka ambition — "du, som är pojke" — handlingskraft, företagsamhet, ansvarskänsla. Flickorna vill man ha lydiga, sedesamma, tjänstaktiga, inte alltför tilltagsna. M:me de Craene

karaktiserade kort och träffande olikheten i uppfostrans inriktning med uttrycken "dynamique" för gossarna, "statique" för flickorna. I Belgien och övriga romanska länder är denna olikhet säkerligen mer framträdande än hos oss, men en kärna av sanning innehåller dock denna karakteristik även för vårt vidkommande. Hur ofta hör man inte t. ex., att kvinnor ute i arbete ej våga åtaga sig mer krävande poster eller uppdrag, emedan de äro rädda för det ansvar, som följer med, ej tro sig om att kunna fullgöra vad som väntas av dem. Detta slags anspråklöshet eller brist på självförtroende har nog till en ej ringa del sin grund i uppfostran.

En annan talarinna vid mottagningen hos dr Walker var Madame Plaminkova, Tjeckoslovakien, senator och framstående kvinnosaks kvinna, president såväl i de tjeckiska kvinnornas nationalråd som i den till Alliansen anslutna kvinnoföreningen och i den tjeckiska Open Door. I ett eldigt anförande — M:me Plaminkova är en stor vältalare — inbjöd hon de närvarande till nästa sommars Open Door-konferens i Prag, den 24—28 juli. I likhet med Stockholmskonferensen förra året kommer den att efterföljas av en Summer School, förlagd till en skola i någon vacker trakt i närheten av Prag.

Frågorna om gift kvinna i för-

Gudrun Andrén

Legit. Sjukgymnast.

Lästmakareg. 14—16, 2 tr. Tel. 164 69.
Behandlar Reumatiska åkommor, Gikt, Ischias och Nervåkommor, Massage, Bad och Sjukgymnastik. Även hembehandlingar.

Damer, se hit!

Köp Edra Parfumer, Tvålar, Kammar och Borstar hos
B. Svenssons Parfymaffär
(f. d. Hylins.) Regeringsg. 11. N. 64 69

värvsarbete och kvinnornas ställning inom olika slag av försäkring komma att bli ett par av huvudämnena vid denna konferens. Då båda dessa frågor stå på dagordningen hos oss, borde konferensen kunna räkna på livlig anslutning även från vårt land.

För övrigt omvittnades från samtliga de länder, som voro representerade vid dessa Board Meetings, att just frågan om den gifta kvinnans rätt till förvärvsarbete f. n. överallt hör till de mest brännande. Ständiga försök göras att på olika vägar förhindra hennes arbetsanställning. Men även i andra avseenden söker man kringskära hennes ekonomiska möjligheter, t. ex. genom lägre arbetslöshetsunderstöd, genom att vid sjuk- och pensionsförsäkring placera henne i en klass för sig, med lägre understödsbelopp, så som skett i ett nyligen framlagt lagförslag i England, m. m.

Ett par gånger under de trägna arbetsdagarna vid Alliansens Board Meeting var styrelsen inbjuden till lunch av olika föreningar. Vår första lunchvärd var The National Union of Guilds for Citizenship. Om denna förenings ursprung och syfte måste jag säga några ord.

Den gamla sammanslutningen av de engelska rösträttsföreningarna, som efter kvinnorösträttens införande antog namnet National Union of Societies for Equal Citizenship, har helt nyligen ombildats till två nya föreningar, vilka övertagit var sin del av den äldre föreningens hittillsvarande uppgifter och verksamhet. Den ena föreningen, den ovan omtalade,

har behållit som sitt syfte första delen av moderföreningens program, "att främja kvinnornas uppfostran i syfte att de som medborgare skola kunna göra bästa möjliga insats i arbetet för det allmännas väl", och kommer sålunda helt och hållet att koncentrera sin verksamhet på att söka uppfostra kvinnorna till goda medborgare. Föreningen vill ej vara någon feministisk sammanslutning, men dess ordf., Alliansens president, Mrs Corbett Ashby, sade mig, att man genom det upplysnings- och uppfostringsarbete, som planerades, hoppades småningom kunna bereda jordmånen för även mer kvinnosaksbetonade synpunkter och strävanden. Sin närmaste motsvarighet ha de Townswomen's Guilds, av vilka föreningen består (så kallade emedan de vända sig till städernas kvinnor), i de på den engelska landsbygden sedan några år talrikt uppblomstrande Women's Institutes, vilka redan åstadkommit mycket gott bland landsbygdens kvinnor i fråga om deras upplysning och vidgandet av deras intressesfär.

Den feministiska delen av den gamla föreningens program har upptagits av den andra nya föreningen, the National Council for Equal Citizenship, som har till syfte "att söka genomföra alla reformer, som äro nödvändiga för att säkerställa verklig likställighet mellan män och kvinnor i fråga om fri- och rättigheter, ställning och möjligheter". Hedersordförande i denna sammanslutning är miss Eleanor Rathbone, M. P. och

Vid dödsfall | Klockarebolagets
Ring 73436 N. 6098 | **Begravningsbyråer**

Firma-
namnet
borgar för
reel beh.

framstående expert på det sociala arbetets område.

En annan förening, som en senare dag var vår värd vid lunchen på en liten skotsk restaurang vid Victoria Street, var St. Joan's Social and Political Alliance, en egendomlig katolsk kvinnosammanslutning med starkt feministiskt syfte. Den är ansluten både till Alliansen och till Open Door International, går alltid i främsta ledet, då det gäller strid för kvinnornas rätt och hänvisar stolt till sitt skyddshelgon, St. Joan (Jeanne d'Arc), som försvarade kvinnans rätt att leva enligt sitt samvetes bud och att följa sinkallelse utan hinder av artificiella stängsel.

Jag hade till närmaste grannar vid lunchen några helt unga medlemmar av föreningen, och det var verkligt uppfriskande och uppmuntrande att höra och se deras ungdomliga intresse och entusiasm för idéer, som våra dagars kvinnliga ungdom eljes inte alltid tycks ägna så stor uppskattning.

Slutligen några ord om en av de intressantaste upplevelser jag varit med om — ett möte med Helen Keller, den blinda och dövstumma amerikanskan, som genom egen energi, en mindre vanlig begåvning och, ej minst, sin lärarinnas och väns, Miss Sullivans, outtröttliga initiativ och aldrig svikande hjälp, trots sin svåra handicap (hon blev blind och döv vid en ålder av 19 månader) nått därhän, att hon ej endast lärt sig läsa, skriva och tala samt uppfatta andra männi-

skors tal, utan även bedrivit vetenskapliga studier, särskilt i främmande språk och i filosofi, som är hennes älsklingsämne.

Det var vid en stor mottagning anordnad av the National Union of Guilds for Citizenship med anledning av Miss Kellers besök i London samtidigt med Alliansens Board Meeting, som jag fick tillfälle att med egna och öron övertyga mig om sanningen av vad man för så många år sedan läst om Helen Kellers sagolika utveckling.

Lutad mot sin ledsagerska och vän, Miss Thomson (Miss Sullivan är gift sedan flera år), höll Miss Keller sin högra hands utomordentligt känsliga fingertoppar helt lätt tryckta mot Miss Thomsons läppar och strupe och uppfattade på detta sätt ögonblickligt och osvikligt rätt allt vad Miss T. sade. De anföranden, som riktades till Miss Keller, delgavos henne, medelst ett blixtnabbt tecken-språk, av Miss Thomson, som hela tiden höll sina fingrar i oavbruten rörelse i Miss Kellers ena hand. Det var underbart och gripande att se, och det talrika auditoriet — salen rymde över 400 personer — hälsade Miss Keller med stormande ovationer.

Ur Mrs Ashbys hälsningstal till Helen Keller vill jag till slut anföra några ord, som även synas mig lämpade till slutord i denna redan alltför långa artikel. Mrs Ashby talade om hur Helen Kellers modiga kamp och vad hon trots alla yttre hinder lyc-

Billiga Kurser i tillskärning, sömnad och provning.

Mönsterförsäljning. Beställningsateljé för klänningar.

Södra Tillskärarskolan

GÖTGATAN 19, STOCKHOLM. Tel. Söd. 66 81.

Tegnér gatans TANDKLINIK

Tegnér gat. 16, Sthlm. Tel. V. (3) 242 42.
Spec.: Naturtrogna löständer (fr. 35 kr. pr gom). Absolut smärtfri tanduttag. o. plombering. Guldbryggor fr. 30 kr. pr led.
Mottagning 10—1, 5—8. Sönd. 11—12.
Kostnadsfri rådfr. Endast leg. tandläk.

kats uppnå inspirerat kvinnorna i deras strävan att erhålla full medborgarrätt och att vi kvinnor borde hämta mod av hennes exempel även nu, under den svåra tid av ekonomisk

kris vi genomleva, då en mäktig våg av reaktion mot kvinnorörelsen och dess landvinningar synes gå fram över hela världen.

INGEBORG WALIN.

Rimforsaseminariet examinerar och jubilerar.

Den 22 sept. avslutades den två-åriga lärarinnekursen vid förbundets lanthushållningsseminarium med offentlig examen. Vädrets makter, som den föregående dagen med regn, hagel och kyla visat ett påfallande dåligt humör, hade tydligen ångrat sig och beslutat att de avgående elevernas sista Rimforsaintryck skulle bli ljusst och glatt. Solen strålade från blå himmel och Åsundens glittrande vattenyta krumbuktade sig behagsjukt för sunnanvinden. Inomhus var det också solskensstämning plus något litet tåreregn. "Det kostar på att krypa ur skinnet", säger pytonormen Kaa i Kiplings djungelbok. Ja, det kostar också på för elever att lämna en läroanstalts skyddande murar för att ge sig ut i en av vanskligheter uppfylld värld samt att skiljas från avhållna lärare och kamrater.

Redan kl. 1 började de inbjudna att samlas — medlemmar av seminariets och lanthushållsskolans styrelse, ett par av dess revisorer, grannar, en del av traktens befolkning m. fl. Flera gäster, däribland några "mam-mor", hade kommit dagen förut. Man drack kaffe — mycket och gott

— och åt kakor — många och goda — besåg välgjorda hemslöjdsarbeten och beundrade en vackert och fyndigt hopkommen trädgårdsutställning. Kl. 1½3 anlände seminariestyrelsens ordförande, landshövding Tiselius med fru, och examenshögtidligheten tog sin början. Den inleddes med Birger Mörners sång om Östergötland, utförd av seminariets sångkör, varefter skolkökslärarinnan fröken Märta Siösteen prövade examinanderna i födoämnslära. När detta var lyckligt och väl överstökad höll en av de avgående eleverna, fröken Hildur Persson, ett piggt och klart framfört föredrag över ämnet: När hushållet skötes med omsorg och skicklighet. Innehållet kunde sannerligen ge även gamla erfarna husmödrar åtskilligt att fundera över. På ett mycket roande sätt jämförde tal. äldre besvärliga hushållsmetoder med nya och tidsbesparande samt betonade allvarligt att ingen ringaktning ligger i övergivandet av mors och mormors sätt att sköta hushållet. Vidare framhölls med övertygelse att det beror ytterst på husmodern om arbetet i hemmet blir slentrianmässigt.

Auditoriet föreföll ganska impo-

Individuell undervisning för klana barn
Förenklade skolkurser
 Kursen lämpar sig för elever, som ha svårigheter att följa med i större klasser.

Linda Öbergs Eftr., Skolkurser
 Grundade 1914. Tel. V. 394 72.

Tandläkare med. kand.

M. Hellichius - Dufwa

Sturegatan 10. Kostnadsfri rådfrågning.

FÖRMÅNLIGASTE PRISER.

Mottagning enl. överensk. Tel. Ö. 3 25.

nerat och den unga föredragshållarinnan belönades med kraftiga applåder. Och så kom dagens högtidsstund, då seminariets föreståndarinnan, fröken Elsa Dyrssen, delade ut betyg och lärarinnediplom, mössa och brosch åt eleverna samt riktade varma och tänkvärda avskedsord till dem. Många goda råd fingo de unga att taga med sig på vägen genom livet, bl. a. betonades faran av "att riva ned om intet bättre finns att sätta i stället". Härefter sjöng lant-hushållsskolans föreståndarinnan, fröken Lisa Risberg, vackert och känsligt Hannikainens sång "Det gäller".

Talarestolen bestogs därpå av förbundets sekreterare, fröken Ida von Plomgren, som i anledning av att seminariet den 1 november i år kan fira sitt tjugofemårsjubileum talade om dess tillkomst och yttre öden under det gångna kvartseket samt om de personer, som genom värdefulla insatser varit av särskild betydelse för seminariet. Främst erinrades om initiativtagaren, fröken Gertrud Adelborg, om amiralinnan Lizinka Dyrssen, medlem av den första kommittén som tillsattes för utredning av frågan och nu seminariestyrelsens vice ordförande, om konsul Oscar Ekman, utan vars ekonomiska stöd undervisningsanstalten kanske ej kunnat komma till stånd, om hans son, herr Oscar Ekman på Bjärka-Säby, vilken seminariet har att tacka för att det nu står på egen grund och som vid flera tillfällen lämnat pekuniärt bistånd. Vidare nämndes fröken Louise Na-

thorst-Böös, seminariets insiktsfulla, energiska och varmt uppskattade föreståndarinnan under åren 1909—1930, samt flera andra, varav några redan bortgångna, vilkas namn på ett speciellt sätt äro inristade i seminariets historia. Till dem av de närvarande, som länge stått och ännu alltjämt stå seminariet nära, uttalades till sist å förbundsstyrelsens vägnar ett djupt känt tack.

Sedan landshövding Tiselius hållit ett kortare anförande, vari han tackade seminariets föreståndarinnan och lärarinnekåren för det gångna arbetsåret, sjöngs sista versen av psalm 500 — och så var den stämmingsfulla examenshögtidligheten ett minne blott.

Vid den därpå följande middagen framförde församlingens pastor de närvarandemödrarnas tacksamhet till seminariets ledning, och landshövding Tiselius utbragte ett fyrfaldigt leve för seminariet och dess framtid, varefter alla med entusiasm och värme uppstämde: Ja, må det leva!

Ja, må det länge leva och alltjämt utvecklas och vara till fortsatt gagn för vårt land — det är den innerliga önskan, som vid Rimforsaseminariets tjugofemårsjubileum uttalas av dess många vänner.

I. v. P—n.

Den kurs i nationalekonomi,

som anordnas av F.-B.-F:s Stockholmskrets, tog sin början den 29 september. Till kursen ha anmält sig ett femtiotal personer. I den första föreläsningen gav kursledaren, fil. lic. Ebon Andersson, en allmän orientering inom nationalekonomiens område. Därefter vidtog en livlig diskussion, i vilken flera av deltagarna yttrade sig.

FALKS BILSKOLA

Sturegat. 13, Stockholm. Skolvagn:
Graham. Tel. 2835.

■ **Norrköpings Stuvlager**
Klädeshandel. Barnhusg. 4, Stockholm.
Ingen butik. Inga omkostn. **DETTA OR-
SAKENTILL VÅRA BILLIGA PRISER**

Männen emancipera sig.

Tillåt mig bekänna, att jag alltid beundrat mannen, hans förmåga att lyfta centnervikter, den orubbliga solidaritet, som svetsar honom samman med hans kön i hemligt frimureri, beundrat den gest à la Napoleon och Mussolini, med vilken han slår sig för sitt bröst och hörbart eller tyst inom sig dekreterar: jag är världens herre, jag kan allt utom föda barn och uthärda smärta i en tandläkarstol. — Min beundran för den egentliga människan har varit klar och oförställd — tills för någon tid sedan, tills herr Bror Albrektson i Göteborg bildat "Männens förening", en kamporganisation mot kvinnorna.

Då trillade plötsligt världens herre ner från sin piedestal, jag reste upp mig från min ödmjukt knäböjande ställning, släckte tyst och diskret rökelsen på hans altare för att begrunda den illusionsfrie G. B. Shaws uppfattning om oss underliga och underlägsna kjolklädda varelser, den att "kvinnor äro som djur, närmast släkt med rovdjuren". Och nu hade också hr Albrektson genomskådats oss, nu tänkte han och de andra elaka herrarna jaga bort oss från den snärjiga och farofyllda djungel, som går under namn av arbetsmarknad. Om vi verkligen skola taga deras lilla emancipation på allvar i stället för att avfärda det hela som ett

litet lekfullt aprilnarri under årets mörknande dagar så som det antagligen varit ämnat av upphovsman-
nen...

Att kvinnorna — tyvärr — måste leva, de också, det är väl så odisputabelt, att inte ens den mest fanatiska medlem av Männens förening torde kunna förneka den saken, sedan gäller det bara, om de skola tillåtas att själva skaffa sig en hederlig försörjning och därigenom i sin mån bidra till familjens underhåll eller om de skola tvingas taga emot smulorna från mannens hand: sin lagvigdes, sin broders, sin svågers, sin kusins, sin sysslings...

Upp till kamp mot kvinnorna, som trängt in på arbetsmarknaden, ockuperat poster, som förut bjudits männen och gett dem ett anständigt levebröd! Skapelsens herrar måste rycka upp sig, sluta sig samman för att behålla eller återerövra de positioner, där den moderna tidens kvinna, glömsk av sin plikt och i strid med sin natur, gått segrande fram! Så ungefär lyder kärnpunkten i den nya föreningens program — den konstituerades — *horribile dictu* — den 5 oktober i Göteborg, dess förebild lär vara Skattebetalarnas förening och för att bli medlem i den fordras bara att man är — man.

Anledningen till att männen tagit detta förtvivlade steg är de senaste årens arbetslöshet på alla områden, förklarar man från ledande håll. "Stat, kommun och enskilda anställda

ANDERSSONS

Damfrisering

Centralbadet

REKOMMENDERAS.

Handarbetets Vänner

Mattor - Möbeltyg - Gardiner - m. m

Stureplan 2, STOCKHOLM.

Tel. 91 02, 26974

i växande omfattning kvinnor, medan männen få gå arbetslösa", heter det, varefter följande passus tilläggas: "Då kvinnan står ensam i livet eller har försörjningsplikt mot exempelvis föräldrar eller syskon, kan man ju ej säga så mycket om saken" (kurs. av förf.) — — — "Fullt opolitiskt kan det säkerligen inte läggas. Enligt min mening måste vi så småningom uppmana föreningens medlemmar att rösta med det parti, som lovar att verka för våra strävanden. — — Och det bör betonas, att vi äro fullt ridderliga mot damerna." Fullt så ridderligt tänker däremot inte rörelsens "ledare" i Stockholm, då han säger sig ej vilja samarbeta med kvinnor och kvinnoorganisationer," då blir det bara kafferep av det hela. Däremot komma vi att söka samarbete med affärsmän och andra företagare", fortsätter han, "som ha kvinnliga arbetare i sin tjänst och uppmana dem att anställa uteslutande manlig arbetskraft. Går det inte i godo, få vi väl tillgripa kraftigatre metoder" — —. Så nu veta vi tydligen vad vi ha att vänta: 1) ett nytt politiskt parti, bestående av enbart män, och 2) små nätta blockader mot arbetsgivare, de där ej genast foga sig efter den manliga ligans krav!

Men skämt åsido, så bjuder naturligtvis frågan om arbetslösheten och arbetstillfällenas rättvisare och jämnare fördelning på en rad svårösta problem, som man säkerligen

ej kan lösa så smärtfritt diktatoriskt och orättvist, som vederbörande tycks tro, genom att helt enkelt jaga bort kvinnorna, främst de gifta, från arbetsmarknaden. Man får nog taga hänsyn till åtskilliga faktorer, innan man förbereder förhastade eller för någon av parterna orättvisa åtgärder, ty ingen medborgargrupp, varken män eller kvinnor, har väl rätt att fordra privilegier för sitt kön på bekostnad av det andra. Rätt och frihet till arbete utan hänsyn till kön äro elementära anspråk i ett civiliserat samhälle, och en utjämning eller rättvisare fördelning av arbetet bör gå ut över både män och kvinnor.

Blir arbetslösheten männe mindre, om från förvärvsarbetet bortkörda kvinnor tvingas att i sin tur avskeda hemhjälpen? Ha för resten alla kvinnor, oavsett en måhända dyrbar intellektuell utbildning, läggning för husligt arbete? Ha alla män förutsättningar för att bli kroppsarbetare? Dessutom — en viktig faktor — äro männen beredda att axla de ökade underhållningsskyldigheterna mot arbetslösa kvinnliga släktingar, som en beskärning av de kvinnliga arbetsmöjligheterna skulle innebära?

Snälla herrarna, ämnet är outtömligt — skola vi förklara diskussionen avslutad? Till sist bara ett par förslag till botemedel av det onda: att söka vrida tiden — inte rätt igen — utan tillbaka minst ett halvt sekel, förklara kvinnan arvlös — så småningom — och omyndig, beröva henne rösträtt och utbildningsmöjlighe-

Undervisning

i läderplastik och sidenmålning, olika sorter, Gobe-längmålning, Lampskärmar, pergament, antikbe-handl. Även aftonkurser. Braheg. 28, Stockholm. HULDA BENGTTZ. Tel. Ö. 90 46. Beställn. utf.

EDEN
TERRACE HOTEL
Sturegatan 10 Tel.: Eden Hotell
RESTAURANTEN REKOMMENDERAS.

ter, stoppa de industrier, som gjort hennes hemarbete överflödigt, auktionera bort kvinnliga släktingar till den lägst bjudande. Hjälper inte dessa rationella åtgärder, har jag en ännu radikalare att rekommendera: sätt ut alla de nyfödda flickebarnen i skogen till de mer eller mindre vilda djuren!

Inför dessa skrämmande projekt få vi väl hoppas, att de krigiska herrarna, styrkta av tanken på renodlat manlig regering, dito folkrepresentation, dito chefsställningar, förklara, att deras lilla förening bara var ett litet ystert skämt och att det inte alls är synd om människorna. Här lika med männen. Och vi, fruktade varelser, vi tänka med stilla vemod på att "kvinnan, hunden och katten ha alltid följt i människans fotspår..."

M. v. K—w.

Två nyvalda kvinnliga riksdagsrepresentanter.

Andrakammarvalens facit visar för kvinnornas vidkommande två nya representanter: fru Ruth Gustafsson, Stockholm, och fru Sigrid Gillner, Norrköping.

Med de tre omvalda: fru Olivia Nordgren, fröken Bertha Wellin och fru Agda Östlund, samt fröken Kerstin Hesselgren i första kammaren, ha vi således kommit upp till — sex kvinnor i riksdagen.

F.-B.-F:s undervisningsanstalter.

Vid Rimforsa lantushållningsseminarium avslutades den tvååriga lärarinnekursen med offentlig examen den 22 sept. De avgående eleverna voro: i lantushållslärarinnekursen: Anna Andersson, Kopparbergs län, Sigrid Johansson och Maja Petersén, Jönköpings län, Signe Larsson, Västmanlands län, Vera Weigl, Malmöhus län, Elisabet Åkesson, Kristianstads län; i skolkökslärarinnekursen: Eva Andrén, Näs-sjö stad, Astrid Eriksson, Västmanlands län, Elvira Ferm, Älvsborgs län, Marta Holmberg, Varbergs stad, Inga Hullman, Skaraborgs län, Hildur Persson, Örebro stad, Elsa Öhlén, Göteborgs stad; i trädgårds och slöjdlärarinnekursen: Maja Hädell, Upplands län, och Alma Persson, Kristianstads län.

Vid Lantushålls- och Trädgårdsskolan, Apelryd, Båstad, avslutades sommarkursen (som började den 15 mars) den 15 september. Följande ordinarie elever erhöles avgångsbetyg: Inga Andersson, Heberg, Hallands län; Anna Arvidsson, Malmö; Anna-Britta Bengtsson, Uppåkra, Malmöhus län; Elsa Bengtsson, Ystad; Inga Bengtsson, Harplinge, Hallands län; Astrid Boström, Kalix, Norrbottens län; Gerda Dahlqvist, Labacken, Västmanlands län; Kerstin Eliasson, Svalöv, Malmöhus län; Anna-Lisa Holm, Borås; Elsa Johansson, Västra Karup, Kristianstads län; Sonja Melin, Mariestad; Anna Nilsson, Vittsjö, Kristianstads län; Dagmar Nilsson, Halmstad; Margit Nilsson, Västra Karup, Kristianstads län; Greta Persson, Skreanäs, Hallands län; Helga Pålsson, Billeberga, Malmöhus län; Karin Rasmusen, Böketofta, Malmöhus län; Ingrid Svensson, Västra Karup, Kristianstads län; Margit Svensson, Billesholms gruva, Malmöhus län; Sonja Wiedemann, Stockholm; Vivan Åkesson, Malmö. Dessutom hade undervisats 7 extra elever.

Fruktcentralens butiker:

Drottningg. 41, Drottningg. 11, Regeringsg. 11, Biblioteksg. 11, Kungsg. 57, Vasag. 3, Vasag. 8, Vasag. 25-27, Vasag. 38, V. Slussg. 8, CENTRALBANGÅRDENS STORA VÄNTHALL, Stockholm.

Alltid förstklassig frukt.

Förslag till nytt pensionsreglemente.

Den 5 september 1932 har 1930 års pensionssakkunniga till Konungen avgivit betänkande med förslag till reglemente angående tjänstepension för tjänstemän tillhörande den civila statsförvaltningen m. m.

De sakkunniga hava ansett, att riktlinjerna för 1930 års pensionssakkunniges verksamhet innebär, att det för dem närmast gällde att i anslutning till de av 1928 års lönekommitté framlagda förslagen på löneområdet utarbeta förslag till bestämmelser om tjänstepension för de grupper av civila statstjänstemän, som skulle komma att beröras av de nya avlöningsbestämmelserna. Sålunda exempelvis icke kommunalt anställda lärare, beträffande vilka statens pensionsanstalt handhar pensioneringen.

Enligt de i 1907 års civila pensionslag angivna grunder skall för tjänst, med vilken jämte lön äro förenade tjänstgöringspenningar eller ortstillägg, hela lönen tjäna såsom underlag för bestämmande av pensionsbelopp, där ej särskilt pensionsunderlag blivit i lönetabell angivet, för annan tjänst skall pensionsunderlaget anses motsvara två tredjedelar av lönen. Pensionsunderlaget ökas således i den mån befattningshavaren intjänar ålderstillägg. Lagen bygger på principen, att tjänstemannen skall bidra till kostnaderna för sin pensionering genom pensionsavgifter, som skola erläggas under hela den

tid han innehar med pensionsrätt för- enad befattning. Om tjänsteman av- går från sin befattning utan att vara pensionsberättigad, t. ex. vid giftermål, erhåller han i allmänhet icke någon ersättning för inbetalda avgifter.

Bestämmelserna i kommunikations- verkens pensionslag av år 1920 skilja sig i åtskilliga hänseenden från den civila pensionslagen. Pensionsunder- lagen, som ungefärligen motsvara två tredjedelar av slutlönen på billigaste ort inom lönegraden, äro sålunda be- stämnda till fixa belopp för varje löne- grad. Även kommunikationsverkens pensionslag är grundad på avgifts- plikt. Avgår tjänstemannen från sin befattning utan att vara pensionsbe- rättigad, äro de inbetalda pensionsav- gifterna icke för honom förlorade, utan kapitalvärdet av dessa avgifter överföres till allmänna pensionsför- säkringsfonden för beredande åt tjänstemannen av pension enligt la- gen om allmän pensionsförsäkring.

Ur administrativ förenklingssyn- punkt skulle det varit till stor fördel, anser de sakkunniga, om en övergång till ett pensioneringssystem utan av- gifter nu låtit sig genomföra. Åtskil- liga svårigheter hade emellertid upp- ställt sig. Avgörande för de sakkun- niga hade dock icke varit endast de tekniska svårigheterna utan den om- ständigheten, att de sakkunniga vid hänvändelse till chefen för finansde- partementet erhållit direktiv att söka

DÖVAS VÄLS

Syateljé och lappcentral mottager beställning- ar av all slags sömnad. Även lagningar. Öster- malmsg. 33, n. b. Tel. 161 93. Öppet vardagar 9-7 lördagar 9-2.

GER ARBETE ÅT DÖVA KVINNOR.
Moderata priser. Vålgjort arbete.

GYNNA DE VANFÖRAS FÖRSÄLJ- NINGSCENTRAL, Beridarebang. 23 B, Sthlm. Tel. 35 16. Försäljning av vanfö- ras arbeten: Vännader, stickade varor av alla slag, klänningar, barnkläder, handar- beten, rockar o. förkläden, lampor, lamp- skärmar, leksaker m. m. Beställnin. emot- gages. Hjälp de vanföra till självhjälp!

lösa pensionsfrågan på ett sätt, som bevarade de fördelar man genom avgiftssystemet velat vinna.

Vid utarbetandet av sitt förslag till pensionsbestämmelser hava de sakkunniga fördenskull haft att utgå från att tjänstemännen allt fortfarande skola själva bidraga till kostnaderna för sin pensionering genom att under trettio år vidkännas pensionsavdrag å sin lön.

De sakkunniga hava såsom allmän regel uppställt, att tjänsteman för rätt att komma i åtnjutande av hel ålderspension skall kunna räkna 30 tjänsteår. Den tjänsteman, som icke i vanlig ordning hinner förvärva det för hel pension stadgade antalet tjänsteår, skulle under vissa förutsättningar kunna bereda sig viss utfyllnad av antalet tjänsteår genom att under hela sin tjänstetid som ordinarie tjänsteman vidkännas extra pensionsavdrag å sin lön. Utfyllnaden skulle, efter tjänstemannens eget val, kunna avse minst ett fjärdedels och högst fem tjänsteår.

För att taga ställning till åtskilliga spörsmål, som sammanhånga med det statliga pensionsväsendet, har det syntts de sakkunniga vara av vikt, att pensionens egentliga karaktär preciseras. Den uppfattningen, att pensionen rätt och slätt ansetts såsom ett ålderdomsunderstöd, kan icke vidhållas. Då upprepade gånger uttalats, hurusom en av anledningarna till att statens befattningshavares lönenivå bör ligga under den privata markna-

dens vore denna, att statstjänstemännen äro med statens garanti tillförsäkrade pension såväl vid invaliditet och sjukdom som ock vid viss inträdd ålder, kan det icke vara riktigt att säga, att pensionen ens till den del, som icke täckes av tjänstemannens egna avgifter, har understöds natur. Snarare, anser de sakkunniga, skulle man kunna ansluta sig till den rätt allmänt förfäktade åsikten, att pensionen i sin helhet utgör "uppskjuten lön", varmed väl närmast avses, att pensionen utgör vederlag för det kapital, som samlats dels genom tjänstemännens direkta insatser och dels genom att deras löner satts lägre, än som bort ske, därest ingen hänsyn tagits till pensionen.

Enligt nuvarande bestämmelser är den civila tjänstepensioneringen i allmänhet inskränkt till ordinarie tjänstemän. I viss omfattning har dock pensionsrätt medgivits även icke ordinarie tjänstemannapersonal. Det stora flertalet icke ordinarie tjänstemän är emellertid i avsaknad av ordnad tjänstepensionering.

Vid sitt övervägande av pensioneringens lämpliga omfattning hava 1930 års pensions-sakkunniga utgått från den uppdelning av tjänstemannapersonalen, som kommit till uttryck i 1928 års lönekommittés förslag till nya avlöningsreglementen för ordinarie och icke ordinarie personal. Vid ett godtagande av lönekommitténs uppdelning av den icke ordinarie personalen, anse de sakkunniga, att

Tandläkare C. Silfverswärd

Med. Kand., Stockholm.

Valhallavägen 73, 1 tr. (inv. Östra station).

Mottagning efter överenskommelse pr

Tel. Vasa 395 02.

DRICK

RONNEBY BRUNNS

BORDSVATTEN

allenast två kategorier kunna sägas uppfylla fordringarna för erhållande av pensionsrätt, nämligen tjänstemän å extra stat och extra ordinarie tjänstemän. De sakkunniga hava avfattet sitt förslag till tjänstepensionsreglemente i överensstämmelse med denna uppfattning.

Vilken levnadsålder, som lämpligen bör väljas såsom pensionsålder för varje särskild befattning, är ett spörsmål, om vilket meningarna äro starkt delade. Vitt skilda intressen och synpunkter göra sig härvid gällande. De sakkunniga hava haft att behandla åtskilliga framställningar från personalhåll.

För att erfara myndigheternas synpunkter på här berörda spörsmål avläto de sakkunniga en cirkulärskrivelse till ett stort antal verk. De olika meningsriktningarna, som kommit till synes i myndigheternas svar, bestyrka riktigheten av Generalpoststyrelsens därvid uttalade uppfattning, att det är svårt och näppeligen ens möjligt att ur förhållandena (personal-, tjänstgörings-, sjukdoms-, förtidspensionerings-, dödlighets- och liknande) leta fram några siffermässigt eller eljest bestämbara faktorer att lägga till grund för en verklig beräkning, vilken pensionsålder i det ena eller andra fallet är just den rätta. Exempelvis hade hos Generalpoststyrelsen gjorts försök att genom uppsamlande av siffror beträffande sådana förhållanden, som ovan nämnts, anskaffa material, som kunde utvisa,

huruvida nuvarande pensionsåldrar vore för höga. Uträkningarna hade omfattat tjänstemän i åldrarna 60—66 år, men det erhållna siffermaterialet visade ingenting bestämt, vare sig i fråga om den lämpliga pensionsåldern i allmänhet eller i fråga om nödvändigheten av olika pensionsåldrar för olika förhållanden eller olika kön.

De sakkunniga anse sig kunna förorda, att personalen i pensionshänseende indelas i tre huvudgrupper med pensionsåldern

63 år för tjänstemän i	1—12	lönegraderna
65 " " "	13—20	"
67 " " "	21—38	"

Givet är, att denna huvudregel icke oförändrad passar för alla förvaltningsområden. De sakkunniga hava fördenskull sökt genom särskilda undantag tillgodose de speciella krav med avseende å pensionsåldern, som för vissa befattningar och verksamhetsgrenar göra sig gällande.

Såsom en viktig principiell nyhet i förslaget torde kunna betecknas, att pensionsåldern skulle bliva lika för män och kvinnor i samma befattningar. De sakkunniga hava nämligen för sin del icke kunnat finna tillräckligt stöd för upprätthållande av en avsevärt lägre pensionsålder för kvinnor än för män. Med hänsyn emellertid till den ringa erfarenhet, som kunnat vinnas angående kvinornas förmåga att vid mera framskriden levnadsålder uppehålla sina befattningar, torde en omläggning i den av de sakkunniga föreslagna riktningen böra för kvin-

Värmelednings A.-B.

C A L O R

Arbetargatan 32, Stockholm. Tel. Växel N. 318 25.
Telegramadr.: Värmebolaget. Tillverkar apparater och levererar värmeledningar, alla brukliga system för ångköks- och maskintvättansläggningar, desinfektions- och steriliseringsanläggningar.

Utbilda Eder till

tandtekniker!

Dag- och aftonkurser å 4 mån. å kr. 75:— pr mån.
För kvinnliga elever även komb. tandtekniker- och sköterskekurs å kr. 100:— pr mån. Begär prospekt.
Anmäl genast. Begränsat elevantal.

STOCKHOLMS TANDTEKNISKA SKOLA

Mästernamuelsgatan 71, 3 tr., Stockholm.

nornas vidkommande förknippas med det villkoret, att de skola vara pliktiga underkasta sig de ändringar med avseende på pensionsåldern, som framdeles kunna bliva bestämda.

Enligt kommunikationsverkens pensionslag och de särskilda pensionsbestämmelser, som utfärdats för verk och myndigheter, vilka erhållit lönerreglering av kommunikationsverkstyp, gäller i fråga om kvinnliga befattningshavare ett lägre pensionsunderlag än för manliga tjänstemän, tillhörande samma lönegrad. Detta har sin grund i en bestämmelse i avlöningsreglementena, varigenom kvinnlig befattningshavare icke äger rätt att åtnjuta lön enligt högsta löneklassen inom vederbörande lönegrad. Eftersom pensionsunderlaget beräknas på grundval av slutlönen, har denna inskränkning i löneförmånerna för kvinnor återverkat i pensionshänseende, så att pensionsunderlaget för kvinna kommit att bliva lika med det för manlig tjänsteman i närmast lägre lönegrad fastställda.

Sedan 1928 års lönekommitté numera föreslagit, att ovan omförmälda inskränkning i kvinnornas rätt till löneklassuppflyttning icke skall erhålla någon motsvarighet i ett reviderat avlöningsreglemente, förefinnes, enligt de sakkunniga, uppenbarligen icke någon anledning att räkna med särskilda pensionsunderlag för kvinnliga befattningshavare, utan hava de sakkunniga utgått från, att för varje lönegrad skall gälla allenast

ett pensionsunderlag, lika för man och kvinna.

De sakkunniga förorda, att pensionsunderlagen beräknas till två tredjedelar av slutlönen å medeldyr ort i stället för att nu beräknats för billigaste ortsgrupp.

De sakkunniga ha ansett sig icke böra underlåta att till behandling upptaga ett vid upprepade tillfällen inom riksdagen diskuterat problem, avseende att underlätta för kvinnliga gifta statstjänstemän att lämna statstjänsten.

Vid frågans bedömande hava de sakkunniga utgått från att ingen lösning är önskelig, enligt vilken den gifta kvinnan skulle mot en tillfällig förmån — exempelvis en gratifikation — lockas att övergiva statstjänsten för att sedan, i händelse av mannens frånfälle eller bristande förmåga att försörja sin familj, stå utan förvärvsmöjligheter. För att icke komma i kollision med 1923 års lag angående kvinnas behörighet att innehava statstjänst och annat allmänt uppdrag måste vidare varje anordning i här avsett syfte bygga på frivillighetens princip och bör heller icke erhålla karaktären av ett förtäckt återtagande av det medgivande som lämnats gift kvinna att kvarstå i tjänst.

Man torde till en början kunna helt lämna ur räkningen de — sannolikt allt talrikare — fall, där kvinnans arbetsinkomst utgör en av de ekonomiska förutsättningarna för att äktenskap överhuvudtaget skall kunna kom-

TANDTEKNIKERKURS

Ged. utbildn. i guld- o. kautschukarb.
Mångårig erf. E. Landau, Valhallavägen
112 Stockholm. Tel. Norr 19521.

Lundahls Möbelolja

är ett utmärkt renoveringsmedel för bonade, polerade och lackerade möbler, golv, korkmattor etc. Borttager vattenfläckar på bonade möbler, återställer dem i sitt nybonade skick. Efter användning av oljan är möbelen impregnerad.

LUNDAHLS TEKN. FABRIK
Mälarhöjden. Tel. Mälarhöjden 666.
Nederlag: Köpmangatan 24, Stockholm. Tel. 122 99.

ma till stånd och där samma inkomst är oundgänglig om icke för familjens uppehälle så dock för undvikande av en, även ur andra synpunkter än kontrahenternas egen, föga önskvärd sänkning av levnadsstandarden i det nybildade hemmet. Det torde icke vara oriktigt att antaga, att den gifte kvinnan i dylika fall icke är hågad att frivilligt uppgiva sin statsanställning, oavsett vilka åtgärder staten må vidtaga för att uppmuntra henne härtill.

En reform måste således enligt de sakkunnigas mening taga sikte på de fall, då kvinnan själv önskar bliva löst från sin tjänstgöringsplikt men anser sig av skilda anledningar icke kunna begära avsked. Orsaken lär oftast vara den, att kvinnan icke vågar taga detta avgörande steg inför den eventualiteten, att familjens försörjare, mannen, skulle avlida eller förlora förmågan att själv underhålla familjen, eller inför utsikten av ökade ekonomiska förpliktelser gentemot de uppväxande barnen. Läget kan därvid vara sådant, att det icke spelar någon allt för betydande roll för kvinnan att under oförändrade ekonomiska villkor avstå från sin löneinkomst. Vad hon då eftersträvar är endast att icke i en framtid bliva ställd på bar backe, eventuellt med omfattande försörjningsplikt. I andra fall är måhända endast ett vida mindre kapitaltillskott än hustruns

lön till fyllest för att bereda det ekonomiska stöd, som för familjens uppehälle kräves. Om mannen fått sin verksamhet förlagd till annan ort, skulle det naturligen ställa sig mera gynnsamt för hustrun att taga avsked med åtnjutande av en blygsam inkomst, härrörande från hennes innehavda tjänst, än att bibehålla denna och nödgas leva skild från hemmet. Man synes icke heller böra bortse från fall, då en gift kvinna, som under många års tjänstgöring skapat underlag för pension, hålles kvar vid sin statsanställning huvudsakligen av den orsaken, att hon icke kan förlika sig med att uppgiva denna sin fordran hos staten eller därför att hon genom att kvarstå ännu några år blir berättigad att uppbära pension, medan avgång ur tjänst antingen medför förlust av all pension eller, om kommunikationsverkens pensionslag är å henne tillämplig, uppskov med åtnjutande av den av erlagda avgifter härflytande pensionsförmånen, tills hon uppfyllt villkoren för erhållande av folkpension.

Eftersom det icke gärna kan ur statens synpunkt anses lämpligt och näpeliggen heller vore praktiskt genomförbart att tillförsäkra en avgången kvinnlig tjänsteman rätt att i en framtid återinträda i stadigvarande tjänst, synes frågan vara att finna en utväg, som gör det möjligt för kvinnan att vid behov kunna påräkna

KONSTSTOPPNING

utföres av fackkunnig personal till synnerligen billiga priser så välgjort att Ni knappast med blotta ögat kan upptäcka lagningen. Ring så hämta vi.

Strumpor uppmaskas. 40 öre pr maska.

Konststoppningsateljén

Kungsgatan 77. Tel. Kh. 69 05.

Carlton Hotell

Stockholm

ett ekonomiskt bidrag av fortlöpande natur såsom följd av den tjänst hon innehaft. Såsom av de anförda fallen framgår, behöver detta bidrag för att fylla sitt ändamål icke nödvändigtvis uppgå till något större belopp; tvärtom torde i många fall en ganska blygsam summa bliva till fyllest.

Den nu i pensionslagen för kommunikationsverken förekommande bestämmelsen om överförande till allmänna pensionsförsäkringsfonden av de avgifter, som en utan rätt till pension avgången tjänsteman inbetalat till vederbörande tjänstepensionsfond, kan tydligen icke tillgodose de önskemål och behov, som här göra sig gällande, enär till allmänna pensionsförsäkringsfonden överförda medel grunda rätt till pension först vid fyllda 67 år, såvida icke varaktig oförmåga till arbete dessförinnan inträtt. Lika litet löses problemet genom den av de sakkunniga föreslagna form av livränteförsäkring, som omförmäles i 21 § av reglementsförslaget. Även den härpå grundade livräntan skulle nämligen utfalla först vid relativt hög ålder.

De sakkunniga hava därför tänkt sig en annan utväg.

Eventuellt kunde en anordning av ungefär följande innebörd vara lämplig. Kvinnlig tjänsteman, som i samband med ingående av äktenskap eller senare önskar avgå från sin tjänst, skulle, på därom gjord framställning, få sin enligt bestämmelserna i 21 § av reglementsförslaget beräknade in-

tjänsta pension överförd till familjepensionsmedlen för att där sammanföras med kapitalvärdet av de familjepensionsavgifter, som hon till pensionsfonden inbetalat. Avkastningen av dessa medel ställes till den avgångna kvinnans disposition antingen omedelbart eller från senare tidpunkt, då de genom årligen tillagd ränta förmerats. Uppenbarligen kan, särskilt vid tidig avgång från statstjänsten, denna avkastning icke bli stor, men den innebär dock ett påtagligt nyttiggörande för kvinnan av inbetalda avgifter och av fullgjord tjänstgöring åt staten.

Den avkastning av familjepensionsmedel, som alltså skulle komma kvinnan till godo, borde givetvis vid hennes frånfälle utbytas mot pupillpension till hennes minderåriga barn.

Förutom tillgodonjutandet av nu nämnda förmåner, till vilka den ur tjänsten avgångna kvinnan kan anses berättigad, borde av familjepensionsmedlens försäkringstekniskt påvisbara överskott åtminstone en viss del kunna tagas i anspråk till att, där så prövas skäligt, öka ut de belopp, som hon eller hennes barn eljest skulle äga utbekomma, dock att härvid bör sättas viss maximigräns. Tilläggsbeloppets storlek torde i viss mån böra göras beroende av antalet tjänstår vid avgången.

Sin slutgiltiga lösning torde spörsmålet om vilka åtgärder som lämpligen böra vidtagas i syfte att underlätta gift kvinnas avgång ur statstjänst icke kunna erhålla i ett bli-

FINARE TAPETSERAREARBETEN

Ett omsorgsfullt och gediget arbete utföres till humana priser. Antika möbler renoveras pietetsfullt.

H. JOHANSSON

G:LA BROGATAN 23, STOCKHOLM. TEL. 173 79.

vande tjänstepensionsreglemente. Såsom av den ovan lämnade redogörelsen torde framgå, synes frågan äga närmare samband med familjepensioneringens ordnande och torde därför böra bliva föremål för uppmärksamhet i samband med den revision av grunderna för denna pensionering, vilken de sakkunniga förutsätta inom en nära framtid skola komma till stånd. De tankar, åt vilka de sakkunniga i det föregående givit uttryck, äro fördenskull icke att uppfatta såsom ett i sina detaljer utformat förslag utan snarare som ett uppslag till fortsatt diskussion i ämnet.

ELISABETH DAELANDER.

F.-B.-F:s Stockholmskrets

ordnar den 21 oktober kl. 8 e. m. i K. F. U. M:s lokal en offentlig föreläsningafton, då doktor Jakob Billström framlägger "Tankar om ungdomens sjäsliv under brytningsåren". Föredragshållaren är villig att efter föredragets slut besvara frågor i saker, som sammanhånga med ämnet. Föredraget annonseras i de dagliga tidningarna, varför meddelande därom icke kommer att utsändas till kretsmedlemmarna.

Anmäl adressförändring.

Medlemmar av såväl Stockholmskretsens som landsortskretsarna, vilka byta adress, uppmanas att alltid omedelbart uppgiva sin nya adress direkt till förbundsbyrån, Stockholm.

F. V. O:s Slöjdavdelning

Sveavägen 40, Stockholm. — Tel. Norr 88 18.

SJUKSKÖTERSKEUTRUSTNINGAR,
GOSS- och BARNKLÄDER
MOTTAGER BESTÄLLNINGAR

"Hjälp genom självhjälp."

Mat och litteratur.

Det fanns en fransk författare på sjuttonhundratalet, vilken blev ryktbar med ett slag genom att skriva en bok om mat som han kallade Smakens Fysiologi. Han hette Brillat-Savarin och var släkt till den vackra Madame Récamier, dyrkad av alla män i sin omgivning. Och som hennes dygd var oantastlig, var hon säkert mer road av sin frändes spirituella betraktelser över gommens njutningar än om han sänt henne de mest glödande kärleksbrev. Smakens Fysiologi, som förresten är översatt till svenska, citeras alltid i de franska kokböcker som sedermera utkommit, och dess författares namn lever kvar i den efterrätt som oftast förekommer i de franska hemmen — savarinen.

Var Brillat-Savarin den förste skriftställare, som på ett verkligt litterärt sätt (man kan ännu med nöje läsa Smakens Fysiologi) gjort sig till kökets rådgivare, så har han fått så många fler efterföljare i sitt fädernesland. Där hör det till dagsmodet att giva ut kokböcker. Det göra kända författare och konstnärer — på lediga stunder. Andra ännu okända talanger skaffa sig, tack vare sina kokböcker, ett namn. Vanligen har vänner och bekanta välvilligt ställt diverse matrecept till författarens förfogande, varpå han själv skrivit ett ingresso i Brillat-Savarins anda.

Många av pennans män göra sig

ANTON PERSON

MÄSTER SAMUELSGATAN 40, I. T. N. 184 19.

FÅTÖLJER - SOFFOR - OTTOMANER

Beställningar och renoveringar utföras till humana priser och garanti för gott arbete.

till tolk för de speciella rätter som förekommo i den landsända de sett dagen. Så goda köttbullar som ens mamma lagade, bjudes man inte på senare i livet. Var provins i Frankrike har sina särskilda rätter, les plats régionals, liksom amatörer av desamma. Detta förekommer ju på sätt och vis även i Sverige. I Skåne ha vi spettekaka och i Norrland tunnbrödet, för att endast nämna ett landskap i nord och syd.

Léon Daudet, den farlige polemikern och den kvicke nationalisten, som förhärsligt den franska kvinnan, har också skrivit en kokbok till ära för det franska köket, "det enda som verkligen kan ätas", liksom till fransyskan, "den enda kvinna som verkligen kan älskas", och Colette, som anses behandla franskt språk bäst av alla levande franska författare, har också ofta tagit till orda i matfrågor. Paul Reboux, den fine och spirituelle skildraren av sjuttonhundratalet, har publicerat en elegant volym om mat, och Fernand Fleuret, som så gärna skildrar detta skede av fransk historia med dess lätta seder, skulle aldrig tillåta, när det är middagsfrämmande i hans hem, att någon annan än han själv lagade köttträten. Där serveras då en "daube", en stek, som blivit så förädlad att endast en fåtal av gästerna leda dess ursprung till den enkla oxen varifrån den stammar. Skräddarkungen Poiret har också gjort sig bemärkt inom genren. Han är ju precis ingen föraktare av de jordiska njutningarna.

En person, som för konversationen över på bordets läckerheter, anses ingalunda i Frankrike för obegävad. Förr hade undertecknad dock den uppfattningen, och när jag, med hjärtat fullt av patriotiska — franskpatriotiska — känslor kom ut till fronten och dinerade jämte andra journalister i ett värdshus, där det ej fanns en hel ruta, kände jag mig mycket uppbragt att ledaren av gruppen, en överste och en journalist endast talade om mat. De foro jorden runt i tankarna och prisade den eller den rätten, som måste ätas just på en viss punkt på jordklotet. "Homard au feu éternel" . . . "Hummer kokt över evighetslåga" i Neapel, hos Antornia. Naturligtvis . . . Bouille à baisse i Marseilles, hos Charles. En verklig poulard hos Mère Cathérine i Dijon o. s. v. Herrarna plöjde detta intressanta ämne under en timme. Och jag som bara ville höra om hjältedakter! . . . Kanske var det dock i akt och mening att draga uppmärksamheten från kanonaden som dundrade i fjärran! . . .

För att rätt tyda namnen på en mängd restauranter i Frankrike, måste man känna till såväl dess historia som litteratur. Några exempel. "Le restaurant du Vert Galant" heter ett omtyckt matställe. Le Vert Galant var den folkliga benämningen på Henrik IV, som ju ej var någon kostföraktare. "La Rôtisserie de la Reine Pédauque" är en restaurant uppkallad efter Anatole Frances' kända roman, vilken på svenska he-

Skogens Ättika

välsmakande bords- och inläggningsättika

Tillverkare:

Skogens

Kol Aktiebolag

Bollnäs

ter Drottning Gåsfots stekbod. Och "Grand Vatel" efter mästerkokken hos Ludvig XIV, som i förtvivlan att fisken ej kom i tid för den kungliga taffeln — tog sig av daga, o. s. v. Vad kokkonsten beträffar betraktas den som en vetenskap, och liksom det finns vetenskapliga sällskap, finns det en mängd sällskap och klubbar, vilka ha till ändamål att värna och utveckla det franska kökets ställning i in- och utlandet.

Vilka av dessa böra nämnas? Jo, först och främst det selekta sällskapet "Les Cents" (De hundra). "L'Académie des Gastronomes" (Gastronomernas akademi). "Les Vingts" (De Tjugo) o. s. v. En mängd landskapsföreningar äro även mycket verksamma. Dessa anordna sällskapsresor från Paris till en viss provins eller ett visst departement, som genomreses, genomätes, genomdrickes. Så var fallet med en förtjusande pingstresa, till vilken jag var inbjuden och som var planerad av föreningen "Les Deux Charentes". Besök avlades i de gamla kungastäderna Poitier, Angoulême, Cognac, som äro fyllda av historiska minnesmärken, och varest det är tradition att borden digna under de härligaste rätter och dito drycker. "Le vin du pays" är friskt och klart som kristall, och drycken Cognac har här i sin urkälla en arom och en doft som kunde förtrolla en blåbandist.

En studie- och sällskapsresa under dylika förhållanden har en viss förut-

sättning att bli glad och lämna angenäma minnen. Så mycket som befolkningen i den nyss nämnda historiska trakten är oändligt gästfri och — ytterst måttlig, som ju latinerna i allmänhet. Kvaliteten av vinet är det, som är det viktigaste, och allt medan den ädla druvan lyser i glaset, klingar bordsvisan eller det deklameras eller spelas något litet stycke på landsmål.

En kulinarisk färd, till vilken inbjudits fyra hundra personer, var den som i somras ställdes till kröningsstaden Reims i och för firandet av minnet av munken Dom Pérignon, som för fyra hundra år sedan uppfann champagnebruset och därigenom blev sin provins' välgörare. — Den arbetssamma befolkningen lever ju helt av denna fabrikation. — Från arla morgonen till sena kvällen syssla familjerna i vingårdarna, ty denna druva måste skötas med största omsorg; och trots allt arbete är förtjänsten minimal. I synnerhet nu sedan förbuden kommit liksom de höga tullarna, vilka lägga hinder i vägen för exporten som också gått ner betydligt.

De stora champagnehusen voro inbjudarna: Änkan Cliquot, Pomery, Heidsec, Moët & Chandon o. s. v. — Dagen var underbar, och borden för gästernas mångfald dukade i en alléberså i klosterträdgården på Hautvillers, samma kloster där Dom Pérignon en gång skött den ansvarsfulla sysslan av "Maître de cave", övervakandet av vinlagringen. Här bänkade sig ministrar och ärkebiskopar,

"Min salong" Institut för vetenskaplig ansiktsvård

Grevgatan 10. i tr. Stockholm

Tel 794 07 Beställ

Behandling av froskskador, finnar, pormaskar, ådrig hud vårtor, bruna fläckar etc. Berosolinbehandlingar

MANICURE MASSAGE PEDICURE Beställ

ELSA GJÖRLING-BERGMAN.

Diplomerad från Académie Scientifique de Beauté, Paris.

författare och journalister, vinodlare och vinfabrikörer, här voro de alla som intressera sig för den ädla druvan. Gäster hade kommit till och med flygande från England, däribland lady Londonderry som knäckte en champagnebutelj mot foten av den staty, som senare avtäcktes av ortens välgörare. Maten var av hög klass och vinet . . . Varje flaska som sattes på borden avsmakades högtidligt av två mäktiga "dégustateurs" i blåa blusar, så att den skulle vara fullkomlig i färg, smak, temperatur. Och musiken spelade, och nedanför i dalen tågade lantmän och skördekvinnor i sina pittoreska dräkter bärande de gamla skråemblemen — — —

Till sist bör jag väl ej glömma det kulinariska sällskap i vilket jag själv är medlem och som heter "Les Belles Perdix".

Dess tillkomst har en förhistoria. En grupp journalister hade bildat en förening som hette Det stora Rapphönset och vars mål var att träffas och under glädje och trevnad aväta en gång i månaden en fin frukost på någon av Paris restauranter. En för-

ening för herrar, som de flesta i denna genre. Dessa journalisters fruar, av vilka många även tillhörde pressen, blevo tillsist leda på att höra om alla de läckerheter som deras gemåler inmundigade och beslöto bilda en egen förening i samma ädla syfte. Dess stifterska och ordförande är den kända fransk-italienska journalisten Marie Croci. Föreningens namn blev De vackra Rapphönsen, och i densamm äro ett tjugotal franska författarinnor och journalister av rang medlemmar, såsom Marcelle Tinayre, Lucie Delarue-Mardrus, systrarna Margueritte, Gabrielle Réval, hertiginnan Clermont-Tonnerre, långresenärerna Andrée Violis och Titayne m. fl. Den enda utländskan, som fått den stora äran att deltaga, är undertecknad. Ehuru hörande till släktet "prisarvin-men-dricker-vatten" trivs jag utmärkt i denna verkligen älskvärda och spirituella systerkrets, vilkens fester äro vad de böra vara — angenäma avbrott i den jäktande, arbetsfyllda tillvaron i Paris.

ANNA LEVERTIN.

Belle Perdrix.

Kobbs
Äkta Kinesiska Théer

Obs! Lilafargade etiketter

Peking
Canton
Hongkong

REKOMMENDOKAS AV HERRAR LÄKARE

HERTHA

Tidskrift för den svenska kvinnorörelsen, utgiven av **FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET**. Redaktör: *Ellen Klemán.*

Samtliga förbundsmedlemmar erhålla tidskriften. *Icke-förbundsmedlemmar* prenumerera å *närmaste postanstalt* eller i *bokhandel*. Pris för postuppl.: 1/1 år kr. 6: 50; 1/2 år kr. 3: 50; 1/4 år kr. 1: 90. Lösnummer 65 öre. *Redaktion och exp.: 48 Klarabergsgat., Stockholm.* Redaktionstid: *tisdagar och fredagar kl. 1—3.* Tel. Norr 48 50, 27 62. Expeditionen: *kl. 11—4 varje söckendag.* Tel. Norr 48 50, 27 62.

Vid Stockholms stads skolor för yrkesundervisning

skall anställas fr. o. m. 1 januari 1933

En yrkeslärarinna i klänningssömnad

i verkstadsskolan för klänningssömmerskor med 46 timmars tjänstgöring varje vecka under 43½ veckor årligen och med undervisningsskyldighet i yrkesarbete med verktygs-lära samt mönsterkonstruktion. Arvodet utgår med 3,600 kr. för år jämte rörligt löne-tillägg. Det rörliga lönetillägget är för närvarande 17 % å arvodet.

Innehavare av tjänsten bör vara skicklig proverska med yrkeslärarinneutbildning.

Skriftlig ansökan, ställd till Stockholms stads lärlings- och yrkesskolstyrelse, skall vara inlämnad å dess expedition, Högbergsgatan 71, senast den 22 oktober 1932.

Ansökan skall vara åtföljd av behörigen styrkt meritförteckning, åldersbevis samt i bestyrkta avskrifter de betyg och andra handlingar sökanden vill åberopa. Sökande är skyldig att på anfordran före eventuell anställning avlämna läkarebetyg enligt särskilt formulär.

Blivande innehavare av tjänsten är skyldig att erlægga stadgade pensionsavgifter ävensom att underkasta sig de bestämmelser, som meddelats i sammanhang med den av k. skolöverstyrelsen fastställda regleringen av lärartjänster vid Stockholms stads skolor för yrkesundervisning, samt föreskrifterna i av stadsfullmäktige godkända av-lönings- och pensionsreglementen.

Närmare upplysningar om denna tjänst erhållas efter hänvändelse till styrelsens expedition, Högbergsgatan 71, tel. Söder 133 99.

LÄRLINGS- OCH YRKESSKOLSTYRELSEN.

En klok husmoder använder
metallputsmedlet

NICKOL

vilket icke innehåller frätande ämnen
men ändock gör allting blixt blankt.
Erhålles hos alla färghandlare.

Engros: **Hermann Derlien A.-B.,**
STOCKHOLM Kungsgatan 3

Innehåll.

Gift kvinnas nationalitet inför N. F:s rådsförsamling. Av *Mathilda Staël von Holstein*.

Några intryck från internationella kvinnokretsar sommaren 1932. Av *Ingeborg Walin*.

Rimforsaseminarieret examinerar och jubilerar. Av *Ida von Plomgren*.

Männen emancipera sig! Av *Margareta von Konow*.

Förslag till nytt pensionsreglemente. Av *Elisabeth Daelander*.

Mat och litteratur. Av *Anna Levertin*.

F.-B.-F:s undervisningsanstalter.

Det finns hos PUB . .

*

*

NORR: Drottninggatan 74
Hötorget 13

SÖDER: Hornsgatan 54
(Mitt för Ad. Fr. torg)

PUB

Vad Ni önskar köpa, kan Ni vara säker på, att Ni hos PUB finner det nyaste nya till lägsta priser.

Gör en rundvandring i PUB:s många avdelningar och övertyga Eder själv om vad Skandinaviens största affärshus i ekiperingsbranschen har att bjuda Eder.

Det finns mycket att välja på — och vill Ni sedan förfriska Er, har Ni ett utmärkt tillfälle att intaga en god men billig lunch, en kopp kaffe eller te och lyssna till musiken i PUB:s eleganta lunchrum.

PAUL U. BERGSTRÖMS A/B